

Sri Lanka får miljøhjelp fra Horten

- Det kjennes godt å kunne gi noe tilbake

Sri Lanka er 10. verste forurenser av verdenshavene. Nå har en hortenser langt på vei løstningen på problemet. EU støtter med 10 millioner kroner.

ELLEN JOHANNESSEN
ellen.johannessen@gjengangeren.no

Hvem husker ikke gåsenebhvalen som strandet utenfor Sotra med magen full av plast i 2017? Plasthvalen ble en vekker for hele verden.

Det meste av plasten i havet føres med elver i Sørøst-Asia. Sri Lanka er verdens 10. største bidragsyter på denne like ærefulle rankinglisten. De 23 millioner innbyggere brenner sitt avfall eller kaster det på dyrger langs elvebredden, en ikke ukjent løsning i Norge til langt ut på 60-tallet.

De voksende søppelbergene på Sri Lanka utgjør også et folkehelseproblem. I 2018 innså regjeringen at noe måtte gjøres, men kunnskap om avfalls håndtering var fraværende og teknologien manglet.

Will lære av Norge

I Horten bor Chamara Kuruppu fra Sri Lanka. Han er også førstemannuensis ved Handels-skolen, Institutt for økonomi, historie og samfunnsvitenskap ved USN.

Da han høsten 2018 fikk spørsmål fra administrasjonen i regjeringen på Sri Lanka om hva Norge gjør med sitt avfall, tok han det opp med universitetet i Sør-Øst Norge. - Kunne dette bli et samarbeidsprosjekt?

Universitetet har siden tidlig på 90-tallet tatt imot utvekslingsstudenter fra Sri Lanka.

Høsten 2018 ble det nedsat en tverrfaglig gruppe på USN, som hadde ett mål; formulere en søknad som utløste EU-midler. Gruppen består av foruten Chamara; hans landsmann Gammunu Samarakoon som er førstemannuensis ved Teknolog og naturfag ved campus Porsgrunn, Thor-Egil Eide, seniorrådgiver i utenlandsseksjonen ved USN og Ansgar Ødegård, førstelektor ved Handelshøgskolen.

Heldig med timingen

Å få penger til prosjekter utenfor EU, i konkurranse med andre europeiske gode formål, sitter langt inne.

- Vi var heldige med timingen. Plast i havet var noe alle ville gjøre noe med, sier Thor-

GIR TILBAKE: Gjennom avfallshandlingsavtalen mellom USN og fem universiteter på Sri Lanka får Chamara Kuruppu og Gammunu Samarakoon muligheten til å gi noe tilbake til hjemlandet.

Egil Eide. Gruppen reiste i februar 2019 ned til Sri Lanka, for selv å se situasjonen og kunne skrive en velbegrunnet søknad.

EU åpnet pengesekken, og bevilget 10 millioner kroner. 10 millioner høres ikke mye ut, men det utløste også nesten tre millioner fra Norge.

Målet er at tre universiteter fra 2023 skal kunne tilby avfallshåndtering som studiefag, på bachelornivå og masternivå. Studiestedene vil spesialisere seg på renseteknologi, sirkulærøkonomi og tekniske løsninger. I tillegg vil to universiteter bli bindeledd mellom kommuner og næringsliv.

Kvinner skal inn

- Den har også et likestillingsaspekt. Vi ønsker at halvparten av studentene skal være kvinner, sier Chamara.

I dag brennes all plast og avfall på Sri Lanka. Sirkulærøkonomi, det å håndtere avfallet som en ressurs, er en ukjent tankegang.

- Dette er en pedagogisk prosess som må kjøres nedentfra. En ting er hva vi mener de bør gjøre. Skal dette bli vellykket må de ønske vår hjelp. Hvilke løsninger Sri Lanka skal blant annet komme fram til selv, sier Eide.

PLAST I HAVET

- Plast utgjør 10 prosent av verdens totale avfallsmengde, men står for hoveddelen av den marine forøplingen.
- 80 prosent av plasten som ender i havet kommer fra land.
- En fjerdedel anslås å komme fra Sørøst-Asia.
- NRKs TV-aksjon 2020 gikk til WWFs arbeid for å stanse hav 239 millioner kroner ble samlet inn.
- Pengene skal brukes til å etablere og forbedre eksisterende avfallsystemer for mer enn 900 000 mennesker i Thailand, Vietnam, Indonesia og Filippinere.

KILDE: WWF (VERDENS NATURFOND)

SØPPELDYNGER: Sri Lanka har i dag ikke noe system for håndtering av avfall. De mange søppeldyngene utgjør derfor et stort miljø- og helsemessig problem.

FOTO: PRIVAT

ramnø.

I København utvikles App-spill som skal motivere barn til å ta vare på naturen.

Må investere

Etter planen skal universitetene ta imot sine miljøstudenter fra 2023. Noen investeringer må gjøres før den tid. Disse dekkes blant annet av midlene fra EU.

Gammunu Samarakoon, som er førstemannuensis ved Teknolog og naturfag ved campus Porsgrunn skal lede den yrkes-skolerteide delen av programmet, og være rådgiver om det skal bygges en biogassreaktor.

Ifølge Ansgar Ødegård er ikke motivet for å sette i gang dette prosjektet å sette Norge i godt lys, men det er et steg i riktig retning.

Norge er fødselshjelper, men kan i fremtida få kunnskap tilbake. Miljøprosjektet bidrar til at USN knytter kontakter over hele verden. Portugal, Danmark og England er partnere i prosjektet. De har alle et selvstendig ansvar for å bære det videre.

Chamara Kuruppu og Gammunu Samarakoon synes det på denne måten er meningsfylt å gi noe tilbake til landet de er født og en gang forlot.